

16-aug-2011

Formanden har ordet

Kære medlem

Udtalelse om kvindelige præster trækkes tilbage

Verdensungdomsdagene i Madrid

Det irske problem igen

1. Anmeldepligt
2. Pontifikal tavshedspligt
3. Kardinal Ratzingers retningslinier
4. Irlands ansvar
5. Pavens møde med ofre
6. Cloyne-rapportens første konsekvenser
7. Vatikanets nuntius i Irland
8. Forholdet mellem Vatikanet og Irland
9. Kongres i Dublin 2012
10. To udtalelser illustrerer stemningen i Irland

Udtalelse om kvindelige præster trækkes tilbage

Som omtalt i Nyhedsmail nr. 120 (11. juli) fremkom den portugisiske ærkebiskop, kardinal Policarpo med nogle ret så overraskende bemærkninger om kvinders muligheder for at blive viet til præst. Nu har han som forventet trukket i land, men ikke, som det plejer at ske i den slags situationer, med en udtalelse om, at journalisten havde misforstået ham. Nej, nu oplyser han på sin hjemmeside, at han efter en samtale med Vatikanets statssekretær Bertone er blevet klar over, at han ikke havde taget læreembedets seneste udtalelser om kvindelig ordination i betragtning.

(Kilde: The Tablet 6. august 2011)

Undskyld, hvor dum kan en ærkebiskop være? Hvad regner han os for? Hvorfor siger han ikke rent ud, at han er blevet banket på plads af folkene i Vatikanet? For det er jo i virkeligheden det, der er tale om. En ærkebiskop og kardinal er selvfølgelig ikke uvidende om pavelige erklæringer.

Verdensungdomsdagene i Madrid

Den 16-21. august afholdes en ny "omgang" ungdomsdage. Denne gang i den spanske hovedstad. De synes dog ikke at blive den helt store succes, thi hvor arrangørerne havde regnet med 2 millioner deltagere, er der kun 440.000, som indtil nu har tilmeldt sig. Tallet er dog en anelse højere end for tre år siden, hvor dagene blev afholdt i Sydney, men meget lavere end i 2005, hvor 1.2 millioner samledes i Köln for at tiljuble den nyvalgte tyske pave. Udgifterne til dagene i Madrid beløber sig til mellem € 55 og 62 mill. (410-462 mill. danske kroner). De dækkes for 70 % af deltagerne selv, resten betales af donatorer, her-

16-aug-2011

iblandt af store banker, Coca-Cola og Ford. Dertil kommer udgifterne til "security", der dækkes af det offentlige.

(Kilde: The Tablet 6. august 2011)

Jeg er ikke i tvivl om, at de unge deltagere nok skal få en oplevelse for livet, for som en 18-årig pige fra Californien sagde: "It's a chance to be close to God" (National Catholic Reporter 12. april 2011). Og det er hun nok ikke den eneste, der mener. Men dagene bringer også modsætningen mellem det gamle og det nye Spanien frem på overfladen, og hvordan pave Benedikt vil manøvre i den situation, kan blive spændende at se.

Denne modsætning kan illustreres ved den kritik, ungdomsdagene og pavebesøget har fremkaldt. Omkring 140 grupper, blandt dem den sekulære organisation "Europa Laica", er imod besøget og har på Facebook opfordret til boycott af sponsorerne. De er endvidere vrede over, at stat og kommune i en tid, hvor de offentlige udgifter kraftigt beskæres, og hvor arbejdsløsheden er på over 20 % og ungdomsarbejdsløsheden på 40 %, skal betale for sikkerhedsforanstaltningerne, og at deltagerne i modsætning til byens indbyggere kan køre gratis med de offentlige transportmidler. Prisen for en metrobillet er tilmed pr. 1. august steget med 50 %, hvilket ikke har gjort forbitrelsen mindre. Mere end 100 præster fra Madrids fattigste sogne tilsluttet sig protesterne. "Vi er ikke imod pavens besøg, men imod den måde, det finansieres på," siger en af præsterne. "De selskaber, som støtter ungdomsdagene og pavebesøget, er dem, der sammen med den internationale kapital har fremkaldt krisen."

(Kilde: The Guardian 9. august 2011)

Nu har Vatikanet bestemt, at kvinder, der har fået foretaget abort, kan få absolution og blive genoptaget i kirkens fulde fællesskab, hvis de aflægger skriftemål under pavens besøg. Det gælder uanset for hvilken præst, kvinden skrifter. Dette er noget nyt, for tidligere har kun specielt udvalgte præster kunnet absolvere kvinder, der havde fået foretaget abort. Antallet af legale aborter i Spanien var i 2009 112.000, så man regner med, at mange kvinder vil tage imod tilbuddet. Derfor er der opsat 200 midlertidige skriftestole i Buen Retiro-parken. Enhver der aflægger skriftemål vil endvidere få generalaflad, dvs. forkortet antallet af dage i skærsilden.

(Kilde: The Guardian 16. august 2011)

Det irske problem igen

I min sidste orientering om Irland og Vatikanet var det ikke muligt at komme ind på alle aspekter, så her kommer en opfølging.

1. Anmeldepligt

I et forsvar for kirken har pavens talsmand, p. Federico Lombardi gjort opmærksom på, at en automatisk anmeldelsespligt ikke har været lovbestemt i Irland, hvorfor man ikke kan klandre biskopperne og ordensledere for ikke at have anmeldt sexkrænkende præster til de civile myndigheder. (Irish Times 20.juli 2011)

Hertil kan siges to ting. Den ene er, at det var de irske biskoppers rådgivende komité, som i 1996 forelagde biskopperne et sæt retningslinier, der indeholdt kravet om politianmeldelse.

16-aug-2011

I dag ved vi, at skønt ikke alle biskopper var indstillet på at acceptere dette, blev retningslinierne offentliggjort som den irske kirkes officielle politik. Den pavelige nuntius' brev 1997 viser, at Vatikanet underkendte denne beslutning og dermed støttede de biskopper, der ikke ville anmelde deres præster.

Den anden er, at indvendingen i virkeligheden er irrelevant. Er ikke enhver, der hører om en forbrydelse og ved, hvem forbryderen er, i et retssamfund forpligtet til at underrette myndighederne derom, så forbrydelsen kan opklares og den skyldige straffes? Derfor må man spørge Lombardi og dem, der nu forsvarer de kirkelige myndigheder, om de virkelig mener, at voldtægt og seksuelt misbrug af børn og unge ikke er en kriminel handling, som bør retsforfølges?

Den irske justitsminister Alan Shatter har da også på irsk tv kaldt Lombardi's kommentar for "disingenuous" (uoprigtig, uærlig, uvederhæftig). (Irish Times 20. juli 2011)

2. Pontifikal tavshedspligt

Forsvarerne glemmer endvidere de hemmelige retningslinier, kardinal Ottaviani udsendte til alle biskopper i den katolske kirke i 1962, for heri blev alle, der var involveret i en sag om en sexkrænkende præst pålagt en såkaldt pontifikal tavshedspligt. Den gjaldt såvel offeret og eventuelle vidner som den kirkejurist, som foretog undersøgelsen, og hans generalvikar/biskop. Orienterede de udenforstående om sagen, blev de per automatik ekskommunikeret. Dette direktiv fra Rom kan kun tolkes som et forbud mod at anmelde præster til de civile myndigheder, og at ville påstå det modsatte, er at stikke os blå i øjnene.

3. Kardinal Ratzingers retningslinier

Forsvarerne hævder, at alt blev ændret i 2001, da kardinal Ratzinger beordrede alle sager sendt til sit kontor i Rom. Men gjorde det nu det? Glemmer de ikke, at Ratzinger medsendte et brev, der fortalte, at hans ordre skulle holdes hemmelig, ja, den skulle være så hemmelig, at den end ikke måtte drøftes internt af kirkejurister? Og glemmer de ikke, at Ratzinger gjorde opmærksom på, at retningslinierne fra 1962 stadig havde gyldighed? Desuden blev langt fra alle sager sendt til Rom. Den nuværende kansler i ærkebispedømmet Dublin, Msgr. John Bolan, fortalte nemlig Murphy-kommissionen, at Ratzingers ordre efterfølgende blev modificeret, fordi Rom ikke var i stand til at behandle det store antal sager, man modtog. Derfor blev alle sager, ærkesædet havde været bekendt med inden 2001, fortsat behandlet af de kirkelige myndigheder i Dublin (Irish Times 28. juli 2011).

4. Irlands ansvar

Forsvarerne har dog ret i, at Irland selv har et ansvar, for når et offer ville fortælle om en præst, eventuelt anmelde ham, var der ingen i det civile samfund, der lyttede og tog anmeldelsen alvorligt. Dertil var kirkens personer for højt respekteret. Det er den irsk-katolske kultur, premierminister Kenny så kritisk omtalte i sin tale. Men også den kultur, pave Benedikt i sit brev til Irlands katolikker 19. marts 2010 opfordrede befolkningen at vende tilbage til!

16-aug-2011

5. Pavens møde med ofre

Pave Benedikt har flere gange under sine rejser mødt ofre for præsters seksuelle krænkelse (Australien, USA, Malta, England). Men det har alle steder været nogle ganske få (vistnok fra to til seks), der har været håndplukket af de lokale kirkemyndigheder. At mødes med lederne af de organisationer, der samler ofrene og taler deres sag, han har aldrig ønsket. Han har derved tydeligvis prioriteret det pastorale højere. Det skal man vel ikke kritisere ham for, selv om han derved går glip af muligheden for at få en kvalificeret viden om, hvad der egentlig er foregået – set med ofrenes øjne.

6. Cloyne-rapportens konsekvenser

Selv om vi venter på svar fra Vatikanet, har Cloyne-rapporten allerede fået eller er ved at få nogle konsekvenser. Den ene er, at den irske regering har lovet at fremsætte et lovforslag, som ophæver den totale tavshedspligt, der påhviler enhver skriftefader. Undlader en præst at videregive viden om en sexkrænkende præst til de civile myndighed, skal han kunne straffes med op til fem års fængsel. Selv om det ikke er nævnt, må en sådan lovbestemmelse, hvis den vedtages af parlamentet, også kunne anvendes, når det drejer sig om IRA-terror og andre alvorlige forbrydelser. Denne relativisering af præsters tavshedspligt er ganske sigende for stemningen i øjeblikket, men også temmelig problematisk, så den må forventes at møde voldsom modstand fra Vatikanet og de katolske biskoppers side. Så her har vi kimen til endnu en konflikt mellem stat og kirke. (Irish Times 19. marts 2011)

7. Vatikanets nuntius i Irland

Ligger dette lidt ude i fremtiden, har Vatikanet allerede draget den første konsekvens af den irske konflikt. Forleden meddeltes det nemlig, at dets nuntius i Irland, ærkebiskop Giuseppe Leanza nu skal være nuntius i Tjekkiet. Forflyttelsen skulle efter sigende have været planlagt i et stykke tid, men er blevet fremrykket, så ærkebiskoppen undgår at skulle vende tilbage til Dublin. Derfor har flere irske politikere nu opfordret stats- og udenrigsministeren til at lægge pres på regeringen i Prag, så denne nægter at godkende udnævnelserne.

8. Forholdet mellem Vatikanet og Irland

Republikken Irland anses for at være et udpræget katolsk land. Men trods det har forholdet til Vatikanet historisk set ikke været særlig harmonisk. Det har primært noget at gøre med de interne problemer i republikken, med landets dobbelttydige forhold til England og Nordirland, men også irsk nationalisme og den irske borgerkrig 1920-22, som satte sine spor i irsk politik helt op til engang i 1970'erne, har spillet en rolle. Således afviste landets mest indflydelsesrige politiker Éamon de Valera (premierminister 1932-48, 1951-54 og 1957-59, præsident 1959-73) gentagne gange til Vatikanets irritation et ønske om et konkordat, fordi han anså Vatikanet for at være engelsk venligt. Omvendt førte repræsentanter for Vatikanet under "The Troubles" i 1960'erne og 1970'erne mere eller mindre hemmelige samtaler med IRA-ledere – noget der irriterede såvel den engelske som den irske regering, der betragtede det som en støtte til IRA-terror. Desuden modarbejdede Vatikanet og de af Rom udpegede biskopper ikke kun den sekularisering (læs: modernisering) af de irske samfund, som regering og parlament påbegyndte efter landets optagelse i EF/EU i 1972, med også regeringens samtaler med protestanterne i Nord. At give protestanterne i selve republikken indrømmelser ville Rom heller ikke høre tale om (ved indgåelse af blandede ægteskaber, opdragelse af børnene, brugen af prævention og skilsmisse fx). Så det er egentlig ikke så underligt, at statsministeren nu siger nok er nok.

16-aug-2011

9. Kongres i Dublin 2012

I 2012 skal den internationale eukaristiske kongres afholdes i Dublin med en stor procesion gennem byens gader. Man havde også set frem til pavelig deltagelse, men det forventer ingen i dag. Ja, mange kirkefolk giver endog nu udtryk for, at selve kongressen burde aflyses eller i det mindste udsættes. Og det forstår man godt. Som stemningen er nu, ville det ikke være rart for de mange irske og tilrejsende biskopper at blive overdyngnet med vrede skældsord, når de iført mitra og kåbe og med stav i hånd vandrer gennem gaderne. Men lad os nu se, om Vatikanets svar på Cloyne-rapporten og premierminister Kennys tale kan vende stemningen. Jeg tvivler.

10. To udtalelser illustrerer stemningen i Irland

Den første stammer fra den populære irske sangerinde Sinéad O'Connor:

Hvis Kristus var her, ville han brænde Vatikanet ned, og jeg ville hjælpe ham. Hvor længe regner de mon med, at vi lægger bånd på os selv?
(Berlingske Tidende 9. marts 2010)

Den anden er et læserbrev i det engelske "The Tablet":

Jeg husker, at vi som børn hver dag efter messen reciterede en bøn for Ruslands omvendelse. Nu synes jeg, det er på tide at indføre en bøn for Vatikanets omvendelse.
(The Tablet, 6. august 2011)

Med venlig hilsen

Kaare Rübner Jørgensen

Formand for VEOK